

## Schriftelijke vragen ex artikel 37 Reglement van orde voor de raadsvergaderingen (RvO)

Datum indiening           **2 oktober 2017**  
Volgnummer  
Registratienummer       **Bij17-530**

---

### Onderwerp

**Investeer in jonge gezinnen.**

---

**Aan het College,**

### *Inleiding*

Het is deze week de week van de opvoeding van 2 tot en met 8 oktober 2017. Het aantal echtscheidingen neemt toe. Kinderen worden vaker de dupe van relatieproblemen. De gemeente heeft een regierol om prenatale voorlichting te geven aan aanstaande ouders. Bovendien geeft de Jeugdwet in artikel 2.1 een taak voor de gemeenten om opvoedingsproblemen te voorkomen.

### *Vragen*

- 1) Kent u het bericht "Voorkom scheiding door betere voorlichting" uit 2015?
- 2) Deelt u de mening uit die brief dat voorlichting aan aanstaande ouders zich wel op de bevalling richt maar te weinig op de opvoeding en de veranderingen die de komst van een kind brengt in een gezin?
- 3) Wat is de omvang van de kosten in Heerhugowaard waar kinderen bij betrokken zijn?
- 4) Deelt u de mening dat naast het wettelijk, verplichte ouderschapsplan bij echtscheiding, meer voorlichting en advisering nodig is aan ouders in een dergelijke situatie?
- 5) Op welke wijze geeft de gemeente Heerhugowaard invulling aan artikel 2.1 van de Jeugdwet?
- 6) Kunt u een overzicht geven van het aanbod (voorlichting, advisering, begeleiding, etc.) dat door of (mede) namens de gemeente wordt gegeven en de kosten van dit aanbod voor de gemeente en voor de ouders:
  - a) Aan (aanstaande) ouders op het gebied van opvoedondersteuning.
  - b) Aan (aanstaande) ouders op het gebied van versterken van de partnerrelatie om zo onnodige scheidingen te voorkomen.
  - c) Aan ouders in een echtscheidingssituatie.
  - d) Aan gescheiden ouders die een stiefouder gezin gaan vormen.
- 7) In hoeverre wordt dit aanbod gebruikt (percentage van het totale aantal nieuwe ouders per jaar) en actief aangeboden aan deze ouders?
- 8) Bent u bereid voorlichting over de impact die de komst van een kind heeft op de partnerrelatie toe te voegen aan de prenatale voorlichting?
- 9) Bent u bereid in overleg te gaan met aanbieders van zwangerschapsgymnastiek

- 
- om tijdens één van de bijeenkomsten aandacht te besteden aan dit onderwerp?
- 10) Welke mogelijkheden ziet u verder om ouders beter voor te bereiden op de komst van een kind en op de opvoeding?
  - 11) Bent u bereid een ondersteuningsaanbod op te zetten bij de vorming van een stiefgezin gezien de impact die dit heeft op kinderen waaronder het stimuleren van het opstellen van een stief-ouderschapsplan in aanvulling op het reeds wettelijk verplichte ouderschapsplan bij echtscheiding?
  - 12) Voor kinderen is een echtscheiding van de ouders vaak een traumatische gebeurtenis. Is het u bekend hoeveel (echt)scheidingen er jaarlijks plaatsvinden in onze gemeente? Bij hoeveel (echt)scheidingen zijn (jonge)kinderen betrokken?
  - 13) Een scheiding kan op veel terreinen grote gevolgen hebben (Jeugdzorg, schuldenproblematiek, gedwongen woningverkoop, wachtlijsten huurwoningen, enz.) Heeft u concrete cijfers voor de gemeente Heerhugowaard waaruit blijkt in welke mate mensen met bovenstaande problemen te maken hebben als gevolg van echtscheiding?
  - 14) Op dit moment is relatietherapie onder bepaalde voorwaarden verzekerd. Dat kan een reden zijn om te laat hulp te vragen voor echtparen. Kunt u onderhandelen met zorgverzekeraars om relatietherapie in alle gevallen te vergoeden?

Conform artikel 37 RvO geeft de ondergetekende hierbij te kennen dat zij een schriftelijk antwoord op bovenstaande vragen verlangt binnen dertig dagen na dagtekening.

---

#### **Lid van de Gemeenteraad Heerhugowaard**

Trijntje Johanne Visser  
ChristenUnie

---

#### **Antwoord van het College**

##### ***Inleiding***

Mevrouw Visser van de ChristenUnie heeft op 2 oktober jl. schriftelijke vragen gesteld over de inzet van de gemeente om problemen voor jeugdigen, die het gevolg kunnen zijn van relatieproblemen van hun ouders, te voorkomen. Onderstaand beantwoorden wij deze vragen.

##### ***Antwoorden***

1) *Kent u het bericht "Voorkom scheiding door betere voorlichting" uit 2015?*  
Ja.

2) *Deelt u de mening uit die brief dat voorlichting aan aanstaande ouders zich wel op de bevalling richt maar te weinig op de opvoeding en de veranderingen die de komst van een kind brengt in een gezin?*

In Heerhugowaard gebeurt veel aan prenatale voorlichting, advisering en ondersteuning. Deze activiteiten zijn hier ook gericht op de opvoeding en de veranderingen die de komst van een kind brengt in een gezin.

Prenatale zorg is onderdeel van de jeugdgezondheidszorg en valt daarmee onder verantwoordelijkheid van de GGD die deze taak in opdracht van de gemeente uitvoert. De GGD werkt regionaal samen met alle verloskundigen, kraamzorg en gynaecologen aan de integrale geboortezorg. Er worden op dit moment zorgpaden ontwikkeld met een duidelijke rolverdeling waardoor al vroeg in de zwangerschap signalen (ook over relatie)

---

naar boven komen en vroegtijdig de juiste interventies aangeboden kunnen worden. Op dit moment voert de GGD al lokaal interventies uit in de prenatale periode, zoals prenatale huisbezoeken, Stevig ouderschap en VoorZorg. Deze hebben allemaal aandacht voor relatie en ouderschap en de invulling hiervan. Dat geldt ook voor bijeenkomsten en cursussen die in het kader van de prenatale voorlichting worden uitgevoerd.

De ondersteuning stopt overigens niet na de prenatale fase. Als het kind geboren is, is de GGD weer een belangrijke partner in het informeren, adviseren en ondersteunen van de gezinnen. Dit komt doordat de jeugdgezondheidszorg (jgz) bijna alle jonge ouders en kinderen regelmatig ziet. De jgz is getraind om in te gaan op onderwerpen die de komst van een kind met zich mee brengen. Tijdens de contactmomenten is de relatie van de ouders en eigen achtergrond van de ouders ook een belangrijk aandachtspunt. De jgz kan een gezin 'warm overdragen' naar het opvoedspreekuur, maatschappelijk werk (MET) of een jeugd- en gezinscoach als meer ondersteuning nodig is.

*3) Wat is de omvang van de kosten in Heerhugowaard waar kinderen bij betrokken zijn?*

De maatschappelijke kosten in Heerhugowaard die het gevolg zijn van echtscheidingsproblematiek, waarbij kinderen betrokken zijn, zijn niet bekend.

*4) Deelt u de mening dat naast het wettelijk, verplichte ouderschapsplan bij echtscheiding, meer voorlichting en advisering nodig is aan ouders in een dergelijke situatie?*

De gemeente biedt de nodige mogelijkheden om ouders te ondersteunen en samen met ouders te bekijken wat een echtscheiding voor henzelf en de kinderen betekent en hoe zij de nadelige gevolgen voor de kinderen zoveel mogelijk kunnen beperken.

In de cursussen/lezingen en workshops rondom opvoeden en opgroeien is ook aandacht voor de relatie tussen ouders. Als er spanningen zijn in relaties wordt dat in het opvoedspreekuur benoemd en wordt ouders gewezen op het effect op de ontwikkeling en opvoeding van het kind/de kinderen. In het opvoedplan dat gemaakt wordt in opvoedspreekuur wordt vooraf door ouders toestemming gegeven om elkaar te kunnen aanspreken. De ervaringen hiermee zijn positief. Als het ouders onverhoopt zelf niet lukt verandering in hun situatie te brengen, wordt doorverwezen naar maatschappelijk werk van MET.

Ook in situaties waar de problemen al groot zijn, proberen we met de ouders oplossingen te bereiken. Zo innoveren wij de werkwijze van onze jeugd- en gezinscoaches om met name in vechtscheidingsituaties betere ondersteuning te bieden en jeugdhulp in het gedwongen kader (onder toezichtstelling of voogdij) te voorkomen.

Verder kunnen wij wijzen op het aanbod dat specifiek voor kinderen (en ouders) in echtscheidingsituaties is gericht ('zandkastelen'). Ook is een opvoedkaravaan gewijd aan echtscheiding.

*5) Op welke wijze geeft de gemeente Heerhugowaard invulling aan artikel 2.1 van de Jeugdwet?*

Artikel 2.1 beslaat de volledige gemeentelijke verantwoordelijkheid, van het preventieve jeugdbeleid tot en met de inzet van gespecialiseerde jeugdhulp. Voor een schematisch overzicht van het preventieve jeugdbeleid inclusief interventies verwijzen wij u naar de bijlage. De gespecialiseerde jeugdhulp is toegelicht in de vergadering van de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling van 7 september 2017.

---

6) *Kunt u een overzicht geven van het aanbod (voorlichting, advisering, begeleiding, etc.) dat door of (mede) namens de gemeente wordt gegeven en de kosten van dit aanbod voor de gemeente en voor de ouders:*

- a) *Aan (aanstaande) ouders op het gebied van opvoedondersteuning.*
- b) *Aan (aanstaande) ouders op het gebied van versterken van de partnerrelatie om zo onnodige scheidingen te voorkomen.*
- c) *Aan ouders in een echtscheidingssituatie.*
- d) *Aan gescheiden ouders die een stiefouder gezin gaan vormen.*

(a tot en met d:)

Het preventieve aanbod bestaat uit hetgeen via o.a. jeugdgezondheidszorg, opvoedspreekuur, MET en jeugd- en gezinscoaches wordt geboden. Zie bovenstaand. Voor ouders is dit aanbod gratis. Voor de gemeente maakt het financieel onderdeel uit van de bijdragen aan de betrokken organisaties. Daarvan zijn geen afzonderlijke bedragen af te zonderen voor een specifieke doelgroep of problematiek.

7) *In hoeverre wordt dit aanbod gebruikt (percentage van het totale aantal nieuwe ouders per jaar) en actief aangeboden aan deze ouders?*

In de leeftijd van 0-4 jaar maakt minimaal 95% van de ouders gebruik van de jgz. Van aanvullende voorzieningen wordt niet bijgehouden in hoeverre deze worden gebruikt door nieuwe ouders.

8) *Bent u bereid voorlichting over de impact die de komst van een kind heeft op de partnerrelatie toe te voegen aan de prenatale voorlichting?*

Dit maakt reeds onderdeel uit van de prenatale voorlichting. Zie het antwoord op vraag 4.

9) *Bent u bereid in overleg te gaan met aanbieders van zwangerschapsgymnastiek om tijdens één van de bijeenkomsten aandacht te besteden aan dit onderwerp?*

Zwangerschapsgymnastiek wordt aangeboden door de GGD. Daarnaast zijn er ook particuliere aanbieders, waaronder verloskundige praktijken. Wij zullen de GGD vragen dit mee te nemen in de samenwerking in de overleggen in het kader van de eerdergenoemde integrale geboortezorg en aan ons te rapporteren over de voortgang.

10) *Welke mogelijkheden ziet u verder om ouders beter voor te bereiden op de komst van een kind en op de opvoeding?*

Wij gaan door de ingeslagen weg. Dat wij al veel doen, neemt niet weg dat wij in gesprek zijn en blijven met onze maatschappelijke partners zoals de GGD en MET over mogelijkheden om te investeren in het preventieve aanbod rondom zwangerschap, opvoeden en opgroeien. Wij kijken van licht naar zwaar wat de best passende interventies zijn.

11) *Bent u bereid een ondersteuningsaanbod op te zetten bij de vorming van een stiefgezin gezien de impact die dit heeft op kinderen waaronder het stimuleren van het opstellen van een stief-ouderschapplan in aanvulling op het reeds wettelijk verplichte ouderschapsplan bij echtscheiding?*

Uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid is dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor hun kinderen. Als zij vragen hebben of problemen ondervinden, kunnen zij terecht voor ondersteuning van bijvoorbeeld een sociaal werker van MET of een jeugd- en gezinscoach. De gemeente heeft daarnaast een signalerende rol als het niet goed gaat en moet doorleiden naar gedwongen kader (Raad voor de Kinderbescherming) als daar aanleiding toe is.

---

12) *Voor kinderen is een echtscheiding van de ouders vaak een traumatische gebeurtenis. Is het u bekend hoeveel (echt)scheidingen er jaarlijks plaatsvinden in onze gemeente? Bij hoeveel (echt)scheidingen zijn (jonge)kinderen betrokken?*

Het CBS houdt cijfers bij over het aantal echtscheidingen. Zie voor de cijfers tot en met 2015 <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37890&D1=0,5-8,43-46,65-68&D2=336&D3=22-27&HD=171019-1522&HDR=T&STB=G1,G2>. Wij hebben geen exacte aantallen van echtscheidingen binnen de gemeente waarbij kinderen betrokken zijn. Wel zijn in de GGD monitors uit 2016 vragen opgenomen over gezinssamenstelling en het meemaken van ingrijpende gebeurtenissen. Uit deze monitors komt het volgende naar voren.

Van de kinderen (0-12jaar) in Heerhugowaard woont 88,9% bij beide ouders, 4,9% woont in een eenoudergezin, 2,9% woont afwisselend bij beide ouders (co-ouderschap) en 2,8% woont in een stiefgezin. 8,7% van de kinderen in Heerhugowaard heeft ooit een echtscheiding meegemaakt.

Van de jongeren (2<sup>e</sup>/4<sup>e</sup> klas voortgezet onderwijs) in Heerhugowaard woont 76,3% bij beide ouders, 5,9% woont in een stiefgezin, 8,7% woont afwisselend bij beide ouders (co-ouderschap) en 8,3% woont in een eenoudergezin. In Heerhugowaard maakt(e) 22,4% een scheiding mee en 21,6% heeft te maken (gehad) met een nieuwe partner van (één van) de ouders..

13) *Een scheiding kan op veel terreinen grote gevolgen hebben (Jeugdzorg, schuldenproblematiek, gedwongen woningverkoop, wachtlijsten huurwoningen, enz.) Heeft u concrete cijfers voor de gemeente Heerhugowaard waaruit blijkt in welke mate mensen met bovenstaande problemen te maken hebben als gevolg van echtscheiding?*

Concrete cijfers ontbreken. Op basis van de bovengenoemde monitors hebben we de volgende gegevens. Van de kinderen in Heerhugowaard die ooit een echtscheiding hebben meegemaakt, heeft 25% van de ouders moeite met rondkomen, 10% woonproblemen en 20% problemen met werk. Van de jongeren die ooit een echtscheiding hebben meegemaakt, heeft 40% te maken gehad met geldproblemen binnen het gezin. Dit laatste is het dubbele van het gemiddelde.

14) *Op dit moment is relatietherapie onder bepaalde voorwaarden verzekerd. Dat kan een reden zijn om te laat hulp te vragen voor echtparen. Kunt u onderhandelen met zorgverzekeraars om relatietherapie in alle gevallen te vergoeden?*

Een klein aantal verzekeraars vergoedt relatietherapie vanuit de aanvullende verzekering. Verzekeraars zijn autonoom in het afwegen van risico en premie en het al dan niet aanbieden van een dergelijke verzekering. Dezelfde keuzevrijheid ligt bij stellen. Wij verwachten niet dat de gemeente verzekeraars ertoe kan bewegen relatietherapie in alle gevallen te vergoeden.